

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/228/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2715204252
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Holíč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2715204252.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: JUDr. Martin Holíč a členiek senátu: Mgr. Renáta Gavalcová a JUDr. Bibiána Ťažiarová, právnej veci žalobcu: F. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. X, XXX XX C., právne zastúpený: Advokátska kancelária Machová s.r.o., so sídlom Sasinkova 886/16, 909 01 Skalica, proti žalovanej: O. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXXX/XX, XXX XX C., právne zastúpená: JUDr. Alena Arbetová, advokátka, so sídlom Námestie sv. Martina 3A, 908 51 Holíč, za účasti intervenienta na strane žalovanej: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, právne zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát, so sídlom Vajnorská 55, 831 04 Bratislava, o zaplatenie 22.144,50 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovanej a intervenienta na strane žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Skalica č.k. 5C/304/2015-214 zo dňa 09. apríla 2019, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti vo výroku I. a vo výrokoch IV. a V. **p o t v r d z u j e .**

II. Žalobcovi sa voči žalovanej **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 14.906,50 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo výroku II. vo zvyšku súd žalobu zamietol. Vo výroku III. súd konanie v časti o zaplatenie 5.238 eur zastavil. Vo výroku IV. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu Skalica titulom súdneho poplatku sumu 894 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo výroku V. súd rozhodol, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 34,80 %, pričom o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ust. § 420 ods. 1, § 427, § 428, § 441, § 442 ods. 1, § 444, § 445, § 446, § 449 ods. 1 a 3, § 100, § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 2 ods. 1 a 2, § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 a 2, § 2 ods. 1 a 2, 4 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia.

3. Vecne súd prvej inštancie argumentoval tým, že škoda je v právnom zmysle definovaná ako vyjadriteľná ujma na majetku poškodeného, ktorú možno vyjadriť peňažným ekvivalentom, t.j. peniazmi. V danom prípade v dôsledku dopravnej nehody zo dňa 29.8.2013 vznikla žalobcovi škoda na zdraví vyjadrená vo forme vyčísleného bolestného a sťaženého spoločenského uplatnenia a škoda - ušlý zárobok počas doby práceneschopnosti. Súd v konaní skúmal, či sú splnené všetky právne predpoklady na priznanie uplatnenej náhrady škody voči žalovanej. Čo sa týka porušenia právnej povinnosti - existencie protiprávneho úkonu, z právoplatného trestného rozkazu Okresného súdu Skalica č.k.

4T/108/2014 - 106 zo dňa 18.12.2014 vyplýva, že žalovaná dňa 29.8.2013 porušila svoju povinnosť vodiča uvedenú v § 19 ods. 4 Zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke (vodič odbočujúci vľavo je povinný dať prednosť v jazde protiidúcim motorovým vozidlám i nemotorovým vozidlám, električkám idúcim v oboch smeroch a chodcom prechádzajúcim cez vozovku) tým, že pri odbočovaní vľavo nedala prednosť protiidúcemu na motorke idúcemu žalobcovi. Jedná sa pritom o dôležitú povinnosť, nakoľko vodičovi protiidúceho motorového vozidla je zrejmé, že túto povinnosť vodič odbočujúceho motorového vozidla musí dodržať a o tejto jeho povinnosti vie aj vodič protiidúceho motorového vozidla. Z uvedeného trestného rozkazu tiež vyplýva, že v dôsledku porušenia uvedenej právnej povinnosti zo strany žalovanej, došlo k dopravnej nehode - žalovaná spôsobila tak zrážku motorového vozidla ktoré riadila s motorkou žalobcu, pri ktorej bolo žalobcovi spôsobené ťažké zranenia, a to trieštivá zlomenina píšťaly vpravo s posunutím úlomkov a trieštivá zlomenina kostí ľavého predlaktia s posunutím úlomkov. V dôsledku týchto zranení žalobca musel byť liečený (v nemocnici a tiež v domácom liečení) a vznikla mu škoda na zdraví pozostávajúca z bolestného, sťaženého spoločenského uplatnenia (zdravotné obmedzenia) a strata na zárobku - ušlá mzda. Tým je daná aj príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody. Škoda vznikla prevádzkou motorového vozidla žalovanej, preto zodpovednosť žalovanej vyplýva z ustanovenia § 427 O.Z. (škoda vyvolaná osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla). Z toho potom vyplýva zodpovednosť žalovanej za spôsobenú škodu žalobcovi pri dopravnej nehode dňa 29.8.2013.

4. V ďalšom sa súd zaoberal výškou náhrady škody, ktorá má patriť žalobcovi. Táto škoda - jej výška bola žalobcom naposledy uplatnená dňa 9.4.2018 na celkovú sumu 22.108,50 eur, a tvoria ju tri zložky a to 6.762,- eur za bolestné, 13.202 eur za sťažené spoločenské uplatnenie a 2.144,50 eur ako náhradu straty na zárobku počas trvania práceneschopnosti. Čo sa týka bolestného, toto bolo znalcom v znaleckom posudku ohodnotenú za zlomeninu vnútorného kondylu píšťaly s posunom úlomkov, dvojité zlomeninu pravého jablčka bez posunutia úlomkov, zlomeninu dolného konca vretennej kosti zasahujúcu do kĺbovej plochy s posunom úlomkov, zlomeninu bodcovitého výbežku ľavej lakťovej kosti bez posunutia úlomkov a pomliaždenie pľúc ľahkého stupňa na 420 bodov. Hodnota jedného bodu pre rok 2013 v zmysle Opatrenia Ministerstva zdravotníctva SR č. 6/2013 je 16,10 eur. Za 690 bodov je to potom 6.762 eur, ktorú sumu súd žalobcovi priznal. Čo sa týka sťaženého spoločenského uplatnenia v súvislosti s poškodením zdravia, ktoré utrpel žalobca pri dopravnej nehode dňa 29.9.2013 toto bolo znalcom v znaleckom posudku ohodnotenú celkovo na 820 bodov. Hodnota jedného bodu pre rok 2013 v zmysle Oznámenia Ministerstva zdravotníctva SR je 16,10 eur. Za 820 bodov je to potom 13.202 eur. Toto bodové ohodnotenie zodpovedá obmedzeniam žalobcu v činnostiach, ktoré uviedol vo svojej výpovedi a potvrdil ich aj svedok Štefan Hodáň (šport, práca, stále bolesti a opuchy ruky a kolena). Žalobca však pôvodne žalobou dňa 10.6.2015 uplatnil v dôsledku nesprávneho lekárskeho posudku sumu 6.000 eur. Až dňa 9.4.2018 žalobca upravil a rozšíril žalobu ohľadne bolestného na sumu 13.202 eur za sťažené spoločenské uplatnenie a to v súvislosti s vypracovaným znaleckým posudkom. Rozšíril tak svoj nárok o sumu 7.202 eur. Keďže žalovaná a intervenient na strane žalovanej vzniesli námietku premlčania, súd sa zaoberal premlčaním uplatnenej pohľadávky. Keďže úraz utrpel žalobca dňa 29.8.2013 a o výške sťaženého spoločenského uplatnenia a o tom kto zaň zodpovedá sa dozvedel z lekárskeho posudku zo dňa 27.8.2015 (č.l. 28), v zmysle ktorého sťažené spoločenské uplatnenie aj žalobou uplatnil. Dvojročná subjektívna premlčacia doba v zmysle § 106 ods. 1 O.Z. potom uplynula dňa 27.8.2017. Preto rozšírený nárok žalobcu zo dňa 9.4.2018 bol uplatnený po uplynutí dvojročnej premlčacej doby a vzhľadom k vznesenej námietke premlčania súd v tejto rozšírenej časti o 7.202 eur musel žalobu zamietnuť. Preto súd žalobcovi priznal len nárok v pôvodne uplatnenej výške 6.000 eur. Žalovaná a ani intervenient na strane žalovanej znalecký posudok nenamietali a nepredložili súdu žiadny dôkaz, ktorý by tento znalecký posudok spochybňoval. Žalobca namietal bod 4. znaleckého posudku, ktorého záver však znalec svojim písomným doplnením hodnoverne vysvetlil a určil ustálenie zdravotného stavu žalobcu pre hodnotenie sťaženého spoločenského uplatnenia ku dňu 29.8.2014 z dôvodu, že vyšetrenie žalobcu dňa 8.10.2014 a jeho závery nemožno hodnotiť ako pokračovanie liečenia úrazu, ale ako liečenie vzniknutých trvalých následkov úrazu.

5. Čo sa týka náhrady za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti v sume 2.144,50 eur za dobu od vzniku úrazu 29.8.2013 do ukončenia práceneschopnosti 31.1.2015 (uplatnené dňa 27.8.2015), žalovaný bol od úrazu nepretržite práceneschopný do 31.1.2015 (vyplýva zo znaleckého posudku (str. 24)). Počas práceneschopnosti mu boli vyplácané nemocenské dávky od septembra 2013 do augusta 2014 v celkovej sume 2.090,90 eur a čiastočný invalidný dôchodok za obdobie od 28.8.2014 (č.l. 50) do 31.1.2015 v sume 140,60 eur mesačne (č.l. 47) celkovo 830,10 eur (podľa vyjadrenia žalobcu

č.l. 24, podľa výpočtu súdu by to malo byť len 5 mesiacov x 140,60 eur = 703 eur), spolu 2.921 eur. Za obdobie od vzniku úrazu 29.8.2013 do ukončenia práceneschopnosti 31.1.2015 žalovaný by dosahoval u svojho zamestnávateľa Harman - 8, s.r.o. čistú mesačnú mzdu 292,48 eur v roku 2013, t.j. za rok 2013 by mal celkovú mzdu 292,48 eur x 4 mesiace = 1.169, 92 eur, čistú mesačnú mzdu 304,84 eur v roku 2014, t.j. za rok 2014 by mal celkovú mzdu 304,84 eur x 12 mesiace = 3.658, 08 eur, čistú mesačnú mzdu 339,09 eur v roku 2015, t.j. za rok 2015 by mal celkovú mzdu 339,09 eur x 1 mesiac = 339,09 eur. Spolu by mal za uvedené obdobie čistú mzdu 5.167,09 eur. Doplatok do mzdy - ušlá mzda by mala byť potom v sume 2.246,09 eur (5.167,09 eur - 2.921 eur). Žalobca však uplatnil žalobou len sumu 2.144,50 eur, preto mu súd priznal len ním uplatnenú sumu, keď nemohol rozhodovať ultra petitem. Žalovaná namietala, že mesačná netto mzda žalobcu, na základe ktorej uplatnil sumu 2.144,50 eur ako náhradu za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti nie je určená zákonným spôsobom. Žalovaný však preukázal, že nemohol súdu predložiť mzdové listy žalobcu za obdobie jeho zamestnania u zamestnávateľa - spoločnosti Harman - 8, s.r.o. keďže táto spoločnosť je zrušená. Vzhľadom k uvedenému je súd názoru, že za danej situácie nie je možné určiť priemerný zárobok žalobcu v zmysle § 446 OZ, podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení. Jednoznačne bolo preukázané, že žalobca pred úrazom pracoval a jeho mesačná mzda bola vo výške minimálnej mzdy 337,70 eur brutto, čo vyplýva z potvrdenia o zamestnaní ale aj z lustrácie Sociálnej poisťovne zo dňa 9.10.2018. Odborným stanoviskom účtovnej a auditorskej spoločnosti Account Audit, s.r.o. Hattalova 12A, Bratislava bola vypočítaná výšky netto vyplácanej mzdy žalobcovi od zamestnávateľa Hamar - 8 s.r.o. v sume 292,48 eur mesačne v roku 2013, v sume 304,84 eur mesačne v roku 2014 a v sume 339,09 eur mesačne v roku 2014. Na základe takéhoto dôkazu podľa názoru súdu žalobca preukázal, aká najmenšia čiastka mzdy by mu bola vyplácaná aj v čase po úraze. Na základe takéhoto dôkazu potom súd stanovil v zmysle § 445 OZ stratu na zárobku žalobcu, ku ktorej došlo pri škode na zdraví. Minimálna mzda bol v jednotlivých rokoch stále vyššia a takúto mzdu by žalobca v jednotlivých obdobiach do ukončenia práceneschopnosti dosahoval.

6. Na základe uvedeného súd potom žalobcovi priznal celkovú čiastku 14.906,50 eur ako súčet bolestného 6.762 eur, sťaženého spoločenského uplatnenia 6.000 eur a straty na zárobku počas práceneschopnosti 2.144,50 eur. Vo zvyšku súd žalobu zamietol. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania podľa pomeru jeho úspechu v spore. Žalobca celkovo uplatňoval sumu 22.108,50 eur, priznaná mu bola celková suma 14.906,50 eur čo je 67,40 % čo tvorí úspech v spore. Neúspech v spore je potom 32,60 %. Čistý úspech žalobcu v spore je potom 34,80 % (67,40 % - 32,60 %). O výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia súdny úradník samostatným uznesením. Keďže žalobca bol v konaní oslobodený od platenia súdneho poplatku za žalobu a žalovaný bol v konaní neúspešný, súd rozhodol podľa § 2 ods. 2 Zák. č. 71/1992 Zb. o povinnosti žalovaného zaplatiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu Skalica, titulom úhrady súdneho poplatku sumu 894,- eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výška súdneho poplatku bola určená z priznanej istiny v zmysle Položky č. 1 Sadzobníka súdnych poplatkov (6 % z priznanej úhrady). O povinnosti žalovaného zaplatiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu Skalica, titulom náhrady trov konania sumu 392,06 eur, rozhodol súd z dôvodu, že súd uhradil v konaní znalcovi trovy vypracovaného znaleckého posudku v sume 392,06 eur (uznesenie č.l. 469) zo svojich rozpočtových prostriedkov a žalovaný bol v konaní neúspešný v plnom rozsahu.

7. Proti tomuto rozsudku vo výrokoch I., IV. a V. podala odvolanie žalovaná prostredníctvom advokátky, navrhla rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu zamietnuť, resp. ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, uplatniac si náhradu trov konania, v zmysle odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Argumentovala tým, že trvá na svojich doterajších písomných a ústnych vyjadreniach, v konaní opakovane namietala premlčanie nároku žalobcu, nepreukázanie škody na zdraví žalobcom, ale aj celkové neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcu. Pasivita žalobcu pri preukazovaní jeho tvrdení spôsobila nielen neunesenie dôkazného bremena (ktoré tak v rozpore s CSP niesol minimálne pri časti nároku dokonca priamo súd), ale aj neprímerané prietahy zo strany žalobcu, čo napriek formulácii zákona nebolo zohľadnené pri určení trov konania. Rozsudok síce poukazuje (v bode 39) na základné inštitúty sporového konania, avšak v samotnom konaní tieto neboli dôsledne uplatňované. Najviac sa to preukázalo v prípade určenia náhrady na stratu na zárobku počas PN žalobcu. V bode č. 48 rozsudku súd nakoniec túto náhradu bez dôkazov, ktoré žalobca mohol (a mal) bez obťažní získať, priamo vypočítal, uvádzajúc, že zamestnávateľ žalobcu už zanikol a preto nemohol tento výpočet žalobcovi poskytnúť. Obchodná spoločnosť HARMAR 8, IČO: 36774090 bola ku dňu 12.10.2015 síce vymazaná, ale žaloba bola podaná na súd ešte

dňa 10.6.2015, teda mesiace pred zánikom spoločnosti. Žalobca na pojednávaní navyše uviedol, že pracovný pomer so zamestnávateľom HARMAR 8 ukončil dohodou po ukončení PN, tzn. pred podaním žaloby a žalobca teda musel byť jednoznačne v kontakte so zamestnávateľom v čase rozhodnom pre riadne uplatnenie nároku žalobou. Navyše treba poukázať na to, že samotná aktivita zamestnávateľa nie je pri určení náhrady za stratu na zárobku počas práceneschopnosti vôbec potrebná a jediná. Ak by žalobca postupoval podľa obligatórne určeného postupu pre jej výpočet, dokázal by ho vypočítať aj bez kooperácie so zamestnávateľom. Žalovaná spoločne s intervenientom opakovane od žalobcu na niekoľkých pojednávaniach žiadali vypočítanie náhrady, čo však žalobca (odborne zastúpený) nikdy správne neurobil. To, že dôkaznú povinnosť strany sporu v sporovom konaní suploval priamo súd je zásahom minimálne do práva žalovanej na spravodlivý proces. Z uvedeného dôvodu namieta aj právne posúdenie náhrady na stratu na zárobku v čase práceneschopnosti žalobou. Navyše spoločne s intervenientom aj voči tejto časti nároku vzniesli námietku premlčania, ktorou sa súd vôbec nezaoberal.

8. V odôvodnení rozhodnutia absentujú aj ďalšie podstatné skutočnosti, na ktoré žalovaná opakovane poukazovala, a ktoré výrazným spôsobom ovplyvňujú výsledok sporu a náhradu trov konania. Rozhodnutie je tak okrem iného aj arbitrárne. Žalobca sústavne a bezdôvodne súdne konanie predlžoval, čím zjavne spôsobil prieťahy v konaní, v dôsledku ktorých došlo k nedôvodnému navýšovaniu celkových nákladov súdneho konania. Tieto by nemala niesť žalovaná, keďže sú výlučným výsledkom absolútnej procesnej pasivity žalobcu. Pri rozhodnutí, ani napriek namietaniu, nezohrala úlohu dokonca ani skutočnosť, že sám CSP takéto konanie strany sporu sankcionuje nepriznaním trov konania (a to aj v prípade jej úspechu), alebo priamo priznaním trov druhej strane sporu (napr. ust. § 181 ods. 5 CSP). Prieťahy dokazuje o.i. aj pojednávanie konané dňa 9.10.2018, kde žalobca uviedol, že o zistenie čistej mzdy požiadal auditorskú spoločnosť, ktorá mala výpočet vykonať do dňa 14.10.2018. Pritom žalobca mal už od dňa 17.7.2018 vedomosť, na aký termín je nasledujúce pojednávanie vytyčené, ale najmä na pojednávaní dňa 17.7.2018 mu bola uložená povinnosť predložiť tento dôkaz v lehote 15 dní od pojednávania, t.j. do 1.8.2018. To, že napriek povinnosti uloženej súdom (do 1.8.2018), žalobca listinným dôkazom z vlastnej viny nedisponoval ešte ani dňa 9.10.2018 (a pojednávanie sa tak znova muselo odročiť) nebolo súdom taktiež zohľadňované. Prieťahy potvrdzuje aj skutočnosť, že žalobca na vznesenú námietku premlčania, o ktorej sa dozvedel najneskôr na pojednávaní dňa 17.7.2018, žiadnym spôsobom viac ako 3 kalendárne mesiace relevantne nereagoval. Žalobca bol v celom súdnom konaní pasívny, keď nemal záujem preukázať ani výšku škody. Napriek uvedenému však súd žalobcovi priznal náhradu škody, čo je nezlučiteľné s kontradiktórnym spôsobom vedenia sporu. Žaloba bola doručená na súd dňa 10.6.2015, táto bola v priebehu súdneho konania niekoľkokrát menená, k čomu sa opakovane vyjadrovali a poukazovali na zjavné nedostatky podania, ktoré nemali zákonný podklad, súčasne žiadali predloženie lekárskeho posudku, ktorý k zaslanej žalobe nebol priložený. Lekársky posudok o bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia, na ktorý sa žalobca v žalobe doručenej dňa 10. 6. 2015, odvolával bol spracovaný dňa 27.8. 2015 MUDr. W. T., všeobecným lekárom, tento nezodpovedal dikcii zákona a zjavne nebol vypracovaný v súlade s ním, čo muselo byť zastúpenému žalobcovi zrejme (napr. svojvoľné navýšenie bodového hodnotenia bez opory v zákone). CSP pre urýchlenie konania využíva inštitút sudcovskej koncentrácie konania, na ktorý žalobca nedbal a napriek jeho zakotveniu v procesnom kódexe konal permanentne v rozpore s ním. Práve z dôvodu opakovaných prieťahov, nepredkladania dôkazov preukazujúcich tvrdenia a neustáleho odročovania z týchto dôvodov by bolo aplikovanie sudcovskej koncentrácie viac ako dôvodné. V prípade, keď strana sporu konajúca v rozpore s uvedeným, je ešte aj odmenená získaním trov, sa toto obligatórne ustanovenie a zásada CSP stáva neúčinnou.

9. V odôvodnení rozsudku nie je uvedené ani to, že žalobca do konania predložil súdu dôkaz, ktorým sa dovoľával náhrady škody, hoci tento dôkaz nebol spôsobilý toto jeho tvrdenie preukázať; keďže bol úplne nesprávny a nebol vypracovaný v súlade s právnou normou. Žalobca tak celé roky súdneho konania nedokázal uniesť dôkazné bremeno. Znalecký posudok č. 3/2018 zo dňa 21.1. 2018 vypracovaný súdom ustanoveným znalcom MUDr. Mariánom Nosálom, dokazuje skutočnosť, na ktorú poukazovala už od podania žaloby žalobcom a to, že pôvodne predložený Lekársky posudok zo dňa 27. 8. 2015 bol vypracovaný nesprávne. A to nielen v časti bodového ohodnotenia, ale dokonca aj v jednotlivých položkách zranení žalobcu, za ktoré sa žalobca domáha bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Žalobca si uplatnil náhradu škody v súdnom konaní za úplne iné poškodenie zdravia aké mu podľa jeho zdravotnej dokumentácie mali byť spôsobené dopravnou nehodou (viď znalecký posudok č. 3/2018). Lekársky posudok zo dňa 27.8.2015 ako položky poškodenia zdravia uviedol v prípade bolestného položky č. 143b, č. 144d, č. 195b. Oproti tomu znalecký posudok č. 3/2018

zo dňa 21. 1. 2018 vychádzajúci zo zdravotnej dokumentácie žalobcu a zranení spôsobených dopravnou nehodou uviedol pre účely výpočtu bolestného položky č. 76, č. 147d, č. 193a, č. 195b a č. 239. V prípade SSU uviedol lekársky posudok zo dňa 27.8.2015 položky č. 348 a č. 196c a znalecký posudok č. 3/2018 uvádza položky č. 338a, č. 351b, č. 384b, č. 396b, č. 397a a č. 432b. Žalobca si tak svoj nárok na náhradu škody spôsobenej zraneniami, ktoré mu boli priznané súdom a spôsobené dopravnou nehodou dňa 29. 8. 2013 uplatnil na súde až dňa 9.4.2018, teda po uplynutí premlčacej doby. K ustáleniu zdravotného stavu žalobcu prišlo dňa 29. 8. 2014. Premlčacia doba začala plynúť v prípade SSU odo dňa 29. 8. 2014 a uplynula o dvoch rokoch a v prípade bolestného do dvoch rokov od vzniku škody. Nárok na náhradu za bolesť, sťaženie Spoločenského uplatnenia ako aj strata na zárobku je premlčaný. Súd sa vznesenou námietkou premlčania v odôvodnení vôbec nezaoberal, hoci bola vznesená voči celému nároku žalobcu, ktorý prvý raz svoj nárok na súde uplatnil až dňa 9.4.2018.

10. K posúdeniu nároku do pozornosti dáva žalovaná aj ustanovenie § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z., ktoré stanovuje hmotnoprávnu podmienku uplatnenia nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia na súde. V prípade jej nespĺnenia (žalobca jej splnenie nepreukázal, ba naopak neuplatnenie nároku voči poskytovateľovi náhrady potvrdil) nedisponoval vôbec žalobca právom podať žalobu na súd, a teda podanie žaloby je v časti nároku predčasné. ÚS SR sa už k obdobnej požiadavke zákona vyjadril tak, že ak zákon priamo vyžaduje pokus o pokonávku, podanie žaloby bez pokusu o jej vykonanie je predčasným (napr. náhrada škody voči štátu a pod.). Žalovaná vo svojom záverečnom vyjadrení z opatrnosti poukázala na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pri existencii ktorých súd neprizná neúspešnej strane povinnosť náhrady trov konania v zmysle ust. § 257 CSP. Uvedené nebolo rozsudkom skúmané a súd priznal žalobcovi trovy konania, hoci ten pôsobil počas súdneho konania pasívne. Žalovaná v priebehu súdneho konania na prvej inštancii poukázala taktiež na ďalšie skutočnosti, ktoré v zmysle súdnej praxe odôvodňujú zníženie náhrady škody na zdraví. Podľa Krajského súdu Trenčín č.k. 17Co/376/2005 sa náhrada škody znižuje o mieru účasti poškodeného vo všetkých jej zložkách, z ktorých pozostáva. V zmysle právneho názoru NS je nevyhnutné posúdiť všetky príčiny, ktoré viedli k škode, a tak aj v prípade poškodeného a škodcu. Zo skutkového stavu vyplýva, že žalobca neprispôbil svoju jazdu okolnostiam prevádzky. Napriek dažďu a večernej hodine nemal žalobca oblečenú reflexnú vestu (povinnosť uložená ust. § 55 zákona č. 8/2009 Z.z., ktorá je analogicky použiteľná pre všetky jednoposádňové vozidlá), ale s prostredím splyňujúce čierne oblečenie. Žalobcova rýchlosť, ak by aj bola uvádzaných 50 km/h (v meste, za zníženej viditeľnosti a mokrej vozovke), nebola v súlade s ust. § 16 predmetného zákona, keďže celkom zjavne nebola prispôbená okolnostiam premávky. Navyše sa v konaní preukázalo (výsluchom žalobcu) aj to, že žalobca bol za vysokú rýchlosť aj pokutovaný. Uvádzaný rozsudok KS TN č.k. 17Co/376/2005 pritom hodnotí nedbalé a rizikové konanie poškodeného ako rozpor s ust. § 415 OZ, a najmä ako dôvod pre zníženie náhrady škody z dôvodu zavinenia poškodeného. Uvedené nedbalé a rizikové konanie bolo pritom tvrdené samotným žalobcom, hoci on mu pochopiteľne neprikladal žiadny význam. Súdna prax uviedla, že súd musí do úvahy brať také konanie poškodeného, ktoré je aspoň jednou z príčin vzniku škody.

11. Žalovaná vo svojom vyjadrení k odvolaniu intervenienta na strane žalovanej uviedla, že súhlasí s jeho odvolaním a dôvodmi odvolania, pričom zotrváva na svojom odvolaní.

12. Proti tomuto rozsudku vo výrokoch I. a IV. podal odvolanie intervenient na strane žalovanej prostredníctvom právneho zástupcu, navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu zamietnuť, resp. ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, uplatniac si náhradu trov konania, v zmysle odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Odvolateľ trvá na všetkých písomných podaniach a ústnych vyjadreniach prezentovaných v prvostupňovom konaní. Súd nesprávnym právnym postupom vydal nezákonné rozhodnutie. Súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne posúdil skutkový stav, čím je vydaný rozsudok protizákonný a právne neudržateľný. Žalobca sa žalobou doručenou konajúcemu súdu dňa 10.06.2015 domáhal náhrady škody na zdraví, kedy si uplatnil dva samostatné nároky, a to náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Následne podaním doručeným konajúcemu súdu dňa 27.08.2015 žalobca zmenil uplatňovaný nárok, a to tak, že rozšíril žalobu o nárok na náhradu za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti. Následne podaním doručeným konajúcemu súdu dňa 09.04.2018 žalobca opätovne upravil a rozšíril žalobu, kedy súd prvej inštancie pripustil zmenu žalobného návrhu, v zmysle ktorého si žalobca upravil svoj nárok nasledovne: Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 22.108,50,- Eur, pozostávajúcu zo sumy 6.762,- Eur ako bolestného, zo sumy 13.202,- Eur ako sťaženia spoločenského uplatnenia a sumy 2.144,50,- Eur ako

náhrady za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi náhradu trov konania. Na základe uvedeného si žalobca v konaní uplatňoval tri samostatné nároky - náhradu za bolesť, náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a náhradu za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti z titulu škody na zdraví, ktorú utrpel žalobca dopravnou nehodou dňa 29.08.2013. Konajúci súd sa nesprávne vypořiadal so vznesenou námietkou premlčania, ktorú v konaní vzniesol vo vzťahu k náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia žalovaný a intervenient. Ku konečnému rozšíreniu a zmene žalobného návrhu počas konania zo strany žalobcu prišlo najmä vzhľadom na závery vypracovaného Znaleckého posudku číslo 03/2018 znalcom MUDr. Marián Nosál, z ktorého výšku svojich nárokov odôvodňoval až dňa 09.04.2018. Na základe skutkových zistení vyplývajúcich z predmetného znaleckého posudku žalobca zmenil a upravil uplatňované nároky, t.j. náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, a až od tohto podania je zrejmé, aké nároky si žalobca žalobou uplatňoval. Podľa odvolateľa znaleckým posudkom, a tým pádom i odôvodnením „finálneho“ žalobného návrhu sa preukázal iný skutkový základ vychádzajúci z odborne spôsobilého posúdenia ako skutkové zistenia skutkového základu pôvodného žalobného návrhu, čo zakladá riadne uplatnenie nárokov žalobcu až dňom 09.04.2018. Žalobca ako dominus litis sám určuje, akého nároku sa na podklade tvrdeného skutkového stavu žalobou domáha, na ňom spočívala ťarcha riadneho preukázania svojich nárokov spolu s nebezpečenstvom premlčania týchto nárokov. V prípade práva na náhradu škody spôsobenej na zdraví sa uplatňuje iba subjektívna 2-ročná premlčacia doba, ktorá v zmysle ustanovenia § 106 ods. 1 OZ začína plynúť od okamihu, keď sa poškodený dozvie o škode a kto za ňu zodpovedá. Súdna prax sa pritom, pokiaľ ide o škodu na zdraví, ustálila na takom výklade, že pojem „dozvie sa o škode“ vyjadruje nielen vedomosť poškodeného o protiprávnom úkone alebo o udalosti, ktorou bola škoda spôsobená, ale aj o tom, že mu vznikla ujma určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyjadriť, teda vyčíslieť v peniazoch. V súlade s teóriou práva v prípade nároku na odškodnenie bolesti a za sťaženie spoločenského uplatnenia poškodeného sa poškodený dozvie o škode v čase, kedy možno objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti a sťaženia jeho spoločenského uplatnenia, t.j. od ustálenia zdravotného stavu poškodeného, lebo až vtedy má poškodený k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých môže škodu, resp. jej rozsah zistiť; od tohto okamihu plynie subjektívna premlčacia doba. V zmysle vypracovaného znaleckého posudku, ako aj platnej právnej úpravy sa zdravotný stav poškodeného, čiže žalobcu ustálil už dňa 29.08.2014. V predmetnom prípade začala teda premlčacia doba na uplatnenie práva na náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcovi plynúť odo dňa 29.08.2014 a uplynula dňa 29.08.2016. Uvedené nároky na náhradu škody na zdraví boli žalobcom riadne uplatnené až 09.04.2018, teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby. Preto je celý nárok na náhradu za bolesť a náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia v kontexte niekoľkokrát meneného žalobného návrhu premlčaný.

13. Čo sa týka straty na zárobku počas pracovnej neschopnosti, ten bol v zmysle platnej právnej úpravy, v čase keď si žalobca predmetné uplatňoval, z jeho strany nesprávne vyčíslený. V zmysle vtedy platného ustanovenia § 446 Občiansky zákonník náhrada za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti sa posúdi a suma tejto náhrady sa určuje ako úrazový príplatok. Úrazový príplatok je peňažná dávka úrazového poistenia. Úrazový príplatok upravujú všeobecné predpisy o sociálnom poistení. Podľa týchto predpisov poškodený má nárok na stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti. Predpokladom priznania tohto nároku je, že poškodený má nárok na náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti alebo nárok na nemocenské. Náhradu za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti nemožno určiť svojvoľným výpočtom, keďže zákon upravuje striktný a kogentný postup ako má byť táto strata vypočítaná. Súd sa stotožnil s takto nezákonným určením vyčíslenia náhrady za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti žalobcu, čím mu neoprávnené priznal nepreukázaný a riadne neodôvodnený nárok. Tvrdenie súdu prvej inštancie, „že za situácie, kedy Žalobca nemohol súdu predložiť mzdové listy za obdobie jeho zamestnania, nie je možné určiť priemerný zárobok Žalobcu v zmysle §446 OZ, podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení ..., ... a preto súd stanovil stratu na zárobku Žalobcu v zmysle §445 OZ ...“ je podľa názoru odvolateľa contra legem. Ustanovenie § 445 Občianskeho zákonníka neustanovuje, čo sa poškodenému uhradzuje podľa tohto ustanovenia z titulu straty na zárobku; tá skutočnosť vyplýva až z nasledujúcich ustanovení § 446 a 447. Za tohto stavu súd prvej inštancie nesprávne rozhodol v prospech žalobcu; v prospech toho, v koho záujme bolo podľa hmotného práva preukázať tvrdenú skutočnosť. V danom prípade je dôkazná núdza na strane žalobcu a spočíva v nepreukázaní straty na zárobku počas trvania práceneschopnosti.

14. Konanie má i inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to odňatie súdu prvej inštancie konať pred súdom a nedostatočné a chybné odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc na § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozsudku je dôležitým predpokladom jeho preskúmateľnosti, ktorej skutočnosti prikladá veľký význam v mnohých svojich rozhodnutiach Ústavný súd Slovenskej republiky (II. ÚS 410/06, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Súd sa v odôvodnení nevyporiadal dostatočne s vznesenými námietkami premlčania, ani so všetkými zásadnými otázkami pre konanie a odňal tak žalovanému právo konať pred súdom. Prvostupňový súd v rozpore so zákonom neuviedol, aké skutočnosti považoval za preukázané, ktoré za preukázané nepovažoval, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Odôvodnenie je teda nepreskúmateľné, vada konania spočívajúca v nedostatočnom odôvodnení rozsudku je v zmysle ustálenej judikatúry vo svojej podstate porušením základného práva účastníka na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. zákona č. 460/2001 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, poukazujúc na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 171/2005.

15. Žalobca odvolací návrh nepodal, ani sa k doručeným odvolaniam žalovanej a intervenienta písomne nevyjadril.

16. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len OSP), pričom podľa ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

17. Krajský súd Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016 - ďalej len CSP), po zistení, že obe odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), bez potreby doplnenia dokazovania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej a intervenienta na jej strane nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutom rozsahu vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 CSP.

18. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel prevažne k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, rozhodol vecne správne.

19. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v prevažujúcom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku.

20. Odvolací súd v zmysle § 385 ods. 1 CSP nepovažoval za potrebné a účelné nariadiť vo veci pojednávanie, nakoľko vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovať či doplniť dokazovanie, pričom predmetom odvolacieho prieskumu bolo právne posúdenie otázok, ku ktorým sa všetky sporové strany už vyčerpávajúco a dostatočne vyjadrili. Nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani žiaden dôležitý verejný záujem.

21. Vzhľadom na to, že odvolatelia napadli len vyhovujúcu časť rozsudku a na nej závislé výroky, t.j. výroky I., IV. a V., zvyšná zamietajúca časť (výrok II.) a čiastočne zastavujúca časť (výrok III.) neboli napadnuté odvolaním, preto sa stali právoplatnými a netvoria predmet odvolacieho prieskumu.

22. Predmetom odvolacieho prieskumu teda zostala otázka, či súd prvej inštancie dôvodne žalobcovi priznal nárok na zaplatenie bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia a náhrady strany na zárobku počas trvania práceneschopnosti v celkovej výške 14.906,50 eur.

23. Jednou zo základných sporných otázok nastolených i odvolacou argumentáciou, s poukazom na námietku premlčania vznesenú v priebehu prvoinštančného konania tak žalovanou, ako i intervenientom bolo, či nárok uplatnený žalobou je alebo nie je premlčaný.

24. V zmysle ust. § 444 Občianskeho zákonníka pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

25. V zmysle § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

26. Podľa § 106 Občianskeho zákonníka právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá (ods. 1). Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne za 10 rokov, odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí ak ide o škodu na zdraví (ods. 2).

27. V zmysle § 112 Občianskeho zákonníka, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie.

28. Inštitút premlčania má viesť oprávnený subjekt k tomu, aby pod sankciou premlčania uplatnil svoje právo v zákonom stanovených lehotách. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch a to aj za cenu strany vynútiteľnosti práva. Premlčaním sa rozumie kvalifikované uplynutie času v dôsledku ktorého nárok - jeho súdnu vymáhateľnosť, možno vyvrátiť vznesením námietky premlčania. Premlčanie je teda uplynutie času ustanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Použitie tejto námietky má za následok zánik súdnej vymáhateľnosti nároku v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Premlčaním právo samo osebe nezaniká, len sa oslabuje.

29. Pri premlčaní práva na náhradu škody je ustanovená kombinovaná premlčacia lehota a to subjektívna v ods. 1 cit. § 106 a objektívna v ods. 2 cit. § 106 Občianskeho zákonníka. Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej lehoty je stanovený odlišne na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia lehota pritom môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej lehoty, ktorú nemožno prekročiť. Subjektívna premlčacia lehota je dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný subjektívny prvok pozostávajúci z dvoch zložiek a to 1.) kedy sa poškodený dozvie o škode, pričom sa vyžaduje preukázaná vedomosť (nestačí možnosť takej vedomosti) poškodeného o vzniknutej škode určitého druhu a rozsahu do takej miery, aby mohol svoj nárok uplatniť - vyčíslieť v žalobe na súde. Okamih vedomosti poškodeného o tejto škode sa pritom nemusí kryť s okamihom škodnej udalosti, či s protiprávnym konaním. Druhou zložkou subjektívnej premlčacej lehoty je kedy sa poškodený dozvie o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, touto osobou bude obvykle priamo škodca, ktorý ju spôsobil, v niektorých prípadoch to môže byť iná osoba. Ak právo na náhradu škody z ublíženia na zdraví tvorí niekoľko zložiek súčasne, ako v danom prípade jednak právo na stratu na zárobku a právo na bolestné, súdna prax vychádza z názoru, že jednotlivé zložky práva na náhradu škody sa posudzujú ako samostatné čiastočné nároky.

30. Odvolací súd pri stanovení počiatku plynutia premlčacej lehoty vychádzal z toho, že za deň, kedy sa poškodený dozvie o škode, s prihliadnutím na to, že už predtým vedel kto za ňu zodpovedá, v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka je potrebné považovať deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, kedy je už možné objektívne urobiť bodové ohodnotenie a to tak bolesti, ako i sťaženia spoločenského

uplatnenia. Posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil pritom závisí od vyjadrenia lekára. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty poškodeného nie je teda viazaný na okamih, kedy sa poškodený zo znaleckého posudku alebo lekárskej správy dozvie bodové ohodnotenie svojej ujmy. V znaleckom posudku vypracovanom v konaní bolo uzavreté, že zdravotný stav poškodeného sa ustálil dňa 29.08.2014, a teda od tohto dňa začala plynúť 2-ročná subjektívna premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 29.08.2016.

31. S uvedenými závermi korešponduje i konštantná súdna judikatúra. Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku sp. zn. MCdo 37/2000 pod R 68/2003 uzavrel, že za deň zistenia bolesti nemožno bez ďalšieho považovať deň ukončenia práceneschopnosti poškodeného, ani deň vyhotovenia posudku o bolestnom, ale okamih (deň) ustálenia zdravotného stavu poškodeného. Najvyšší súd argumentoval tým, že len čo je ustálený zdravotný stav poškodeného, možno ohodnotiť bolesť, týmto okamihom je teda bolesť zistená bez ohľadu na to, kedy lekár vyhotoví posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia. Posudok je len dokladom potvrdzujúcim vytrpenú a zistenú bolesť. Za dátum zistenia bolesti preto nemožno považovať výlučne deň vyhotovenia posudku ošetrojúceho lekára. Za čas spôsobenia bolesti treba teda považovať deň úrazu alebo iného poškodenia na zdraví a za čas zistenia bolesti okamih ustálenia zdravotného stavu poškodeného.

32. Obdobne argumentoval i Najvyšší súd ČR v rozsudku sp. zn. 25Cdo 1256/2006, kde uzavrel, že o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie v čase, keď možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia jeho spoločenského uplatnenia, keďže až vtedy má k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých možno škodu, resp. jej rozsah zistiť. Posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil závisí od vyjadrenia lekára. Na jednej strane síce nestačí sama možnosť poškodeného dozvedieť sa o rozhodujúcich skutočnostiach, na druhej strane však začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nie je viazaný na okamih, kedy sa poškodený zo znaleckého posudku či lekárskej správy dozvie konkrétny výsledok bodového ohodnotenia jeho ujmy.

33. I z vyššie citovanej konštantnej judikatúry vyplýva, že za deň, kedy sa poškodený dozvie o škode z titulu bolesti alebo sťaženia spoločenského uplatnenia a teda za deň počiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka, je nevyhnutné považovať deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, kedy už možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie, ktorý závisí od vyjadrenia lekára a v žiadnom prípade nie deň vyhotovenia posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia.

34. Keďže s poukazom na vyššie uvedené závery subjektívna dvojročná premlčacia doba na uplatnenie práva na náhradu škody žalobcu v zmysle cit. § 106 Občianskeho zákonníka, začala plynúť dňom 29.08.2014 a uplynula dňom 29.08.2016 (§ 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a žalobca si svoj nárok (v rozsahu vyhovenia žalobe) uplatnil žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 27.08.2015, teda pred uplynutím premlčacej doby, preto námietka premlčania vznesená zo strany žalovanej ako aj intervenienta na jej strane nebola dôvodná.

35. Z rozšírenia žaloby zo dňa 27.08.2015 je jednoznačné, že žalobca rozšíril žalobu na celkovú sumu 20.144,50 eur (12.000,- eur bolestné, 6.000,- eur sťažené spoločenské uplatnenie a 2.144,50 eur náhrada za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti). Súd prvej inštancie dňa 04.09.2015 svojim uznesením č. k. 5C/304/2015 - 30, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 25.09.2015 pripustil rozšírenie žaloby na sumu 20.144,50 eur v zmysle uvedeného rozšírenia žaloby. Takto uplatnený žalobný nárok na náhradu škody, ktorá žalobcovi vznikla ako poškodenému z dopravnej nehody zo dňa 29.08.2013, za ktorú ako škodca zodpovedá žalovaná, bol teda jednoznačne uplatnený riadne a včas pred uplynutím premlčacej doby, ktorá uplynula dňa 29.08.2016.

36. Pokiaľ dňa 9.4.2018 žalobca upravil a rozšíril žalobu na celkovú sumu 22.108,50 eur (6.762,- eur bolestné a 13.202 eur sťažené spoločenské uplatnenie a 2.144,50 eur náhrada za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti), toto rozšírenie sa týka zvýšenej sumy za sťažené spoločenské uplatnenie, v ktorej časti bola žaloba zamietnutá a z dôvodu nepodaného odvolania zo strany žalobcu sa nestala predmetom odvolacieho prieskumu.

37. Argumentácia odvolateľov, že za riadne podanie žaloby je potrebné považovať až jej upravenie a rozšírenie podaním žalobcu zo dňa 09.04.2018, t.j. až po uplynutí premlčacej doby, nie je správna a

odvolací súd sa s ňou nestotožňuje. Odvolatelia nesprávne vychádzali z toho, že až rozšírením žaloby zo dňa 09.04.2018 žalobca riadne uplatnil svoje nároky, vychádzajúce zo záverov znaleckého posudku č. 3/2018 zo dňa 21.01.2018.

38. Skutočnosť, že podľa znaleckého posudku č. 3/2018 zo dňa 21.01.2018, ktorý bol vypracovaný znalcom v priebehu konania, nemali byť aplikované položky podľa pôvodného lekárskeho posudku, nemá žiaden vplyv na riadne uplatnenie nároku žalobcom v konaní. Stále ide o náhradu škody z dôvodu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, pričom na to, akú položku uviedol lekár v svojom posudku, a potom znalec v znaleckom posudku, nemohol mať žalobca žiaden vplyv, nakoľko išlo o odborné posúdenie. Žalobca k svojej žalobe predložil lekársky posudok, o ktorom nemal dôvod pochybovať, či je vystavený správne. Ak následné znalecké dokazovanie preukáže nesprávnosť predchádzajúceho lekárskeho posudku, keď znalec konštatuje nesprávnosť položiek uvedených v lekárskom posudku, nejedná sa v tomto smere o takú zmenu skutkového stavu, ktorá by odôvodňovala potrebu pripustenia zmeny žaloby (samozrejme, o zmenu žaloby ide vtedy, keď sa žalobca domáha na základe znaleckého posudku vyššej sumy). Rozšírenie žaloby žalobcom v priebehu konania v súlade so závermi znaleckého posudku nie je novým nárokom, jedná sa od začiatku o náhradu škody za bolestné a za sťaženia spoločenského uplatnenia v dôsledku dopravnej nehody zavinenej žalovanou (por. napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/84/2014 <. zo dňa 19.03.2015 a sp. zn. 5Co/206/2016 zo dňa 28. 9. 2017).

39. Za riadne uplatnenie nároku na súde je potrebné považovať podanie žaloby a nie až preukázanie jej dôvodnosti, tak ako sa snažia argumentovať odvolatelia. Tak ako už bolo uvedené, žalobca žalobou zo dňa 27.08.2015 rozšíril žalobu na celkovú sumu 20.144,50 eur, z toho 12.000,- eur bolestné, 6.000,- eur sťaženie spoločenského uplatnenia a 2.144,50 eur náhrada za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti, na posúdenie včasnosti podania žaloby z hľadiska premlčania nemá žiaden vplyv to, kedy žalobca uplatnené nároky dostatočne preukázal (t.j. v časti bolestného a SSU až znaleckým posudkom zo dňa 21.01.2018 a v časti náhrady za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti až odborným stanoviskom spoločnosti Account Audit, s.r.o. zo dňa 12.10.2018).

40. Súd prvej inštancie preto správne posúdil nedôvodnosť vnesenej námietky premlčania vo vyhovujúcej časti, t.j. v časti priznaného bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia, ako ak náhrady za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti. Pokiaľ aj súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia osobitne nezmienil záver o nedôvodnosti vnesenej námietky premlčania vo vyhovujúcej časti náhrady za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti, tento nedostatok odôvodnenia odstránil odvolací súd vyššie uvedenými odsekmi odôvodnenia tohto rozsudku.

41. Odvolatelia nedôvodne namietajú, že súd prvej inštancie žalobe vyhovel v rozpore so zásadou kontradiktornosti konania a bez unesenia dôkazného bremena zo strany žalobcu, namietajúc tiež to, že žalobca v spore nepostupoval riadne, keď nepredložením dôkazov spôsobil predĺžovanie konania, pričom súd prvej inštancie nevyužil inštitút sudcovskej koncentrácie konania. Pokiaľ ide o sudcovskú koncentráciu konania, je potrebné vychádzať z ust. § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého na konania začaté pred nadobudnutím účinnosti CSP, t.j. pred 01.07.2016, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany. Vzhľadom na to, že predmetný spor začal podaním žaloby dňa 10.06.2015, nemožno v ňom uplatňovať ustanovenia CSP o sudcovskej koncentracii konania v neprospech žalobcu. Žalobca mal právo navrhnúť a predkladať dôkazy až do vyhlásenia dokazovania za skončené, rovnaké právo mala žalovaná a intervenient. Ak by aj bolo preukázané, že žalobca postupoval v spore nesústredene a v dôsledku jeho postupu vznikli neprimerané preťahy, toto samo o sebe nemožno zohľadniť pri posúdení dôvodnosti žaloby.

42. Žalobca uniesol dôkazné bremeno na preukázanie dôvodnosti žalobou uplatnených nárokov, v časti bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia bola výška náhrady škody preukázaná znaleckým posudkom č. 3/2018, ktorého súčasťou je aj bodové ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia (odvolatelia vo svojich odvolaniach nenamietali výšku priznaného bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. V časti náhrady za stratu na zárobku počas trvania práceneschopnosti bola výška tejto náhrady preukázaná potvrdením Sociálnej poisťovne o poberaní príslušných dávok, potvrdením zamestnávateľa žalobcu spoločnosti Hamar 8 s.r.o. o zamestnaní žalobcu, odborným stanoviskom spoločnosti Account Audit s.r.o. o výpočte čistej mzdy žalobcu. Vzhľadom na to, že žalobcovi bola počas celého rozhodného obdobia vyplácaná minimálna mzda, odvolací súd považuje postup

súdu prvej inštancie pri ustálení výšky straty na zárobku žalobcu za správny, dostatočne podrobne a zrozumiteľne odôvodnený (body 48. a 49. odôvodnenia), odvolatelia ničím konkrétnym nespochybnili správnosť výpočtu náhrady straty na zárobku.

43. Ďalšou spornou skutočnosťou namietanou zo strany žalovanej bola otázka spoluzavinenia poškodeného.

44. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

45. Ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou t.j. k normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktorá tak prenecháva súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností. Dôležité je pritom posúdiť, v akom rozsahu sa na vzniku škody podieľalo konanie samotného poškodeného a toho, kto škodu spôsobil a zároveň určiť primeranosť rozsahu zodpovednosti poškodeného (žalobcu) a škodcu (žalovanej). Pri úvahe o pomernom rozdelení škody medzi škodcom a poškodeným ide o určenie vzájomného vzťahu medzi konaním poškodeného a škodcu a o zvážení všetkých skutočností, ktoré prispeli k spôsobeniu škody. Zvažujú sa všetky príčiny, ktoré viedli ku škode a rovnako ako u škodcu možno aj u poškodeného zobrať do úvahy len také konanie, ktoré bolo aspoň jednou z príčin vzniku škody. Konečná úvaha o tom, nakoľko sa na spôsobení škody podieľal sám poškodený a teda v akom rozsahu zodpovedá sám za škodu, závisí vždy od individuálnych okolností prípadu po porovnaní všetkých príčin vzniku škody ako na strane škodcu, tak na strane poškodeného.

46. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie bolo preukázané, že súd sa oboznámil s trestným spisom Okresného súdu Skalica sp. zn. 4T/108/2014, z ktorého vyplýva, že dňa 29.8.2013 v čase asi o 20.25 hod. v meste Holíč na križovatke cesty I. triedy č. 2 a cesty II. triedy č. 590 viedla žalovaná ako vodič osobné motorové vozidlo zn. Škoda Fabia, EVČ: SE 311AU a pri odbočovaní vľavo z hlavnej cesty na vedľajšiu cestu v smere od centra mesta Holíč do obce Petrova Ves porušila povinnosť podľa ust. § 19 ods. 4 Zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, teda nedala prednosť v jazde protiidúcemu vodičovi motocykla Yamaha, YP250, EVČ: SI 643AC - žalobcovi, spôsobila tak zrážku, pri ktorej boli žalobcovi spôsobené ťažké zranenia, a to trieštivá zlomenina pŕišťaly vpravo s posunutím úlomkov a trieštivá zlomenina kostí ľavého predlaktia s posunutím úlomkov. Za to bola trestným rozkazom č.k. 4T/108/2014 - 106 zo dňa 18.12.2014 uznaná vinnou zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h) Tr. zák. Uložený jej bol peňažný trest 700 eur a trest zákazu viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní 2 roky. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 27.1.2015. Vo vyšetrovacom spise k trestnému stíhaniu OR PZ Skalica ČVS: ORP-308/OVK-SI-2013 nie je konštatované spoluzavinenie žalobcu, čo vyplýva hlavne zo záznamu o dopravnej nehode (č.l. 51 uvedeného spisu). Alkohol u obidvoch vodičov nebol zistený. Žalovaná vo výpovedi (č.l. 11 uvedeného vyšetrovacieho spisu) uviedla, že chcela odbočiť doľava, išla pomaly bez zastavenia asi 20 km za hodinu a vôbec nezaregistrovala, že oproti nej v smere od Kopčian ide motocykel.

47. Napriek tomu, že u žalovanej ide o objektívnu zodpovednosť, s prihliadnutím na § 441 Občianskeho zákonníka je súd v konaní o náhradu škody povinný z úradnej moci skúmať, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti žalovanej v dôsledku spoluzavinenia poškodeného. Odvolací súd konštatuje, že zavinením treba rozumieť to, či a do akej miery možno osobe, ktorá spôsobila škodu, pričítať okolnosti, ktoré ku vzniku škody viedli (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 23.08.2016, sp. zn. 23Cdo 1053/2015). Odvolací dospel k záveru, s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti dopravnej nehody, že v danom prípade nie sú dôvody pre čo i len čiastočné obmedzenie (zbavenie sa) zodpovednosti žalovanej, v dôsledku spoluzavinenia žalobcu ako poškodeného na vzniku škody. Podľa odvolacieho súdu ku škode, ktorej náhradu si žalobca uplatnil v tomto konaní došlo výlučne zavinením žalovanej, bez akéhokoľvek spoluzavinenia žalobcu ako poškodeného. Hlavnou príčinou dopravnej nehody a vzniku škody bolo jednoznačné porušenie právnej povinnosti žalovanej, keď pri odbočovaní z hlavnej cesty na vedľajšiu cestu nedala prednosť v jazde protiidúcemu vodičovi motocykla - poškodenému žalobcovi, čím spôsobila zrážku a ťažké zranenia žalobcu. Pri vyšetrovaní dopravnej nehody neboli zistené ani konštatované žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o spoluzavinení poškodeného (napr. jazda pod vplyvom alkoholu, neprimeraná rýchlosť, nevenovanie

sa riadeniu vozidla a pod.). Všeobecnú prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka nemožno vykladať tak, že pri tak jednoznačnej situácii, keď odbáčajúce vozidlo (žalovanej) je povinné dať prednosť protiidúcemu vozidlu (žalobcu), tak protiidúce vozidlo má predpokladať možnosť, že mu odbočujúce vozidlo nedá prednosť v jazde a má tomu prispôbiť svoju jazdu. Odvolací súd tak neidentifikoval žiadnu takú relevantnú skutočnosť, ktorá by viedla k záveru o spoluzavinení poškodeného (a ani intervenient na strane žalovanej v odvolacom konaní tento argument neuplatnil).

48. Na porovnanie ohľadom určenia spoluzavinenia možno poukázať na rozhodovaciu prax, keď napr. miera spoluzavinenia poškodeného za situácie, ak ku škode došlo v súvislosti s dopravnou nehodou spôsobenou vodičom motorového vozidla, ktorý bol pod vplyvom alkoholu, pričom osoba poškodeného mala o tomto (vodič pod vplyvom alkoholu) vedomosť a napriek tomu sa rozhodla použiť (cestovať) ako spolujazdec týmto vozidlom s takýmto vodičom pod vplyvom alkoholu, je určovaná v zásade v rozsahu 50 %. Ako aj na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co 139/1966, podľa ktorého miera spoluzavinenia poškodenej na škode je v rozsahu 1/3, ak škoda vznikne tým, že poškodená sa pošmykne na zasnežených schodíkoch autobusu pri nastupovaní, lebo nastupuje len špičkou topánky na schodík autobusu a nie celým chodidlom.

49. Žalovaná nedôvodne namietala predčasnosť podanej žaloby s poukazom na ust. § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z., podľa ktorého poškodený je oprávnený uplatniť nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na súde, ak sa podal návrh na uzatvorenie dohody podľa odseku 1 a do troch mesiacov od jeho podania sa neuzatvorila dohoda podľa odseku 1 a neuspokojili sa nároky poškodeného. Účelom ust. § 6 ods. 1 až 3 zákona č. 437/2004 Z.z. bolo motivovať poškodených, aby sa pred podaním žaloby pokúsili o uzatvorenie mimosúdnej dohody. Ak však žalobca tento postup nedodržiaval a pred podaním žaloby sa ani nepokúsil o uzatvorenie mimosúdnej dohody, nemožno len z tohto dôvodu jeho žalobu zamietnuť ako nedôvodnú, resp. ako predčasnú. V prípade ochoty škodcu, resp. poisťovne uspokojiť nárok poškodeného nič nebráni ich plneniu aj po podaní žaloby (ktorú možno z tohto hľadiska považovať za podanie návrhu na uzatvorenie dohody), v takomto prípade by bol žalobca sankcionovaný za porušenie ust. § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z. tým, že by mohol byť zaviazaný na náhradu trov konania, ktoré zbytočne inicioval.

50. Pokiaľ odvolatelia namietali, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo riadne odôvodnené do takej miery, že súd prvej inštancie svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práv na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom (dôvod na zrušenie rozhodnutia odvolacím súdom podľa § 389 písm. b) CSP), ani s touto odvolacou námietkou sa odvolací súd nestotožnil. Pokiaľ aj odôvodnenie súdu prvej inštancie vykazovalo určité nedostatky, keď súd sa dostatočne nevysporiadal so všetkými argumentmi strán, miera intenzity týchto nedostatkov nebola taká, že by bolo dôvodne považovať preskúmané rozhodnutie ako celok za nepreskúmateľné a arbitrárne. Nedostatky odôvodnenia bolo možné odstrániť doplnením odôvodnenia zo strany odvolacieho súdu.

51. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov.

52. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obrany proti takémuto uplatneniu. Vyjadruje to aj vyššie uvedené znenie § 157 ods. 2 O. s. p. (teraz § 220 ods. 2 CSP), podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a výstižne vyloží, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov správal, prečo nevykonával aj ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, príp. dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ

rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Iba takéto rozhodnutie je preskúmateľné a účastníkom umožňuje poznať postup súdu. Požiadavky na právnu argumentáciu vyplývajú aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a smerujú k tomu, aby výsledok rozhodovacej činnosti súdov bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby účastník konania nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov. Súdy musia pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí potom vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, aby jeho zábery boli zrozumiteľné, spravodlivé a presvedčivé. Súdy pritom musia súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O. s. p., obdobne napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Za arbitráry, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok súdu, ktorý svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

53. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, pričom stranám musí dať odpoveď na podstatné zásadné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo strán a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv strán na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP, porovnaj napr. rozsudok *Garcia Ruiz v Španielsko* z 21.1.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (*Georiadis c. Grécko* z 29.5.1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19.2.1998). Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

54. Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo stanovisko (Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov č.1/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania, avšak výnimočne ak písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (odňatie možnosti konať pred súdom).

55. Nemožno prehliadnuť ani mieru (intenzitu) nepreskúmateľnosti, do akej táto vada poškodí účastníka konania na jeho ústavných právach, pričom intenzitu tejto vady je potrebné posudzovať s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 163/2015 zo 17. marca 2016).

56. Úplná absencia odôvodnenia preukázaného skutkového stavu má povahu tzv. základných vád, ktoré judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva akceptuje ako dôvod pre zrušenie aj právoplatných rozhodnutí za účelom nápravy týchto vád. Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu týkajúceho sa dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2016 sp. zn. 6MCdo 5/2014).

57. Ako už bolo konštatované vyššie, v prejednávanom spore nemožno považovať odôvodnenie preskúmaného rozsudku za tak nedostatočné, že by bolo dôvodné posúdiť ho ako nepreskúmateľné a arbitrárne. Súd prvej inštancie v odôvodnení dostatočne vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania a ozrejmil právne úvahy, ktoré ho viedli k záveru o čiastočnej dôvodnosti žaloby. Súd prvej inštancie sa správne vysporiadal so vznesenou námietkou premlčania, ako aj dostatočne jasne a zrozumiteľne vysvetlil svoj záver o preukázaní výšky náhrady straty na zárobku.

58. Neobstojí ani posledná odvolacia námietka, keď žalovaná nedôvodne namieta, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania malo byť aplikované ustanovenie § 257 CSP.

59. Ustanovenie § 257 Civilného sporového poriadku predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok a od zásady zodpovednosti za zavinenie. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99 z 01.09.2000).

60. Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na aktuálny nález Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 168/2018 <.22, v ktorom súd skonštatoval, že ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP <.) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP <.). Súd podľa neho nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradit' trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane... Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 17/2009 <., sp. zn. 5 Cdo 67/2010 <. či sp. zn. 3 MCdo 46/2012 <.) ustanovenie § 257 nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanvej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov... Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 292/07 <. či sp. zn. I. ÚS 303/12 <.), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 727/2000 <.).

61. Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch. Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti... Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne, musí súd umožniť

protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Nie je možné, aby súd dospel k vnútornému presvedčeniu, že je potrebné aplikovať ustanovenie § 257 a strane, ktorá by inak trovy získala, to neoznámil a táto by sa to dozvedela až z rozhodnutia. Súd v prípade použitia ustanovenia § 257 je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [pozri k tomu rozsudok ESĽP Čepek proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10) ako aj nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 46/13 <C. a sp. zn. I. ÚS 1593/15 <]. Strana má teda právo byť explicitne vyzvaná, aby včas k prípadnej aplikácii § 257 vyjadrila svoje stanovisko. Výrok rozhodnutia v prípade úplnej moderácie by mal znieť „stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“ resp. „súd stranám nárok na náhradu trov konania nepriznáva“. Výrok, že „žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania“ už nemá v CSP oporu.

62. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle. Nie je prípustné odôvodnenie obsahujúce iba odkaz na výpoveď účastníka konania bez toho, aby bolo možné z diel náhrady trov by napr. dostal odôvodnenia napadnutého rozsudku zistiť, z akých dôkazných prostriedkov súd čerpal svoje zistenia pre následný záver o odôvodnenosti aplikovať § 257. Aj podľa ustálenej súdnej praxe (pozri bližšie napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03 < či uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 67/2010 <.) výnimočnosť použitia ustanovenia 257, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, musí byť náležite odôvodnené.» (I. ÚS 153/2018 <.). Rovnako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1.1999). Judikatúra ESĽP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06 <.).

63. Vychádzajúc z vyššie uvedených východísk aplikácie ust. § 257 CSP, aplikujúc toto ustanovenie na prejednávaný spor, odvolací súd dospel k záveru, že odvolacia argumentácia žalovanej nie je dôvodná, keď neboli preukázané žiadne také dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali žalobcovi výnimočne nepriznať náhradu trov konania. V prvom rade je potrebné poukázať na to, že žalobcovi bola priznaná len pomerná časť náhrady trov konania v rozsahu 34,8%, keď jeho procesný neúspech bol daný tým, že pri podaní žaloby vychádzal z lekárskeho posudku, ktorý bol až v dôsledku znaleckého dokazovania vyhodnotený ako nesprávny, čo žalobca nemal ako ovplyvniť. Základ nároku žalobcu bol jednoznačne preukázaný, keď bola preukázaná zodpovednosť žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi. Pokiaľ žalovaná poukazuje na predlžovanie konania zo strany žalobcu a z toho vyplývajúce prieťahy, túto skutočnosť možno zohľadniť pri rozhodovaní o výške trov konania, keď bude priestor posúdiť účelnosť uplatnených trov a zohľadniť aj hľadisko hospodárnosti konania. Pokiaľ žalovaná poukazuje na ust. § 181 ods. 5 CSP, toto ustanovenie rieši výhradne otázku trov odročeného pojednávania, nemá žiaden vplyv na rozhodnutie o nároku na náhradu trov celého konania podľa § 262 ods. 1 CSP.

64. S prihliadnutím na vyššie uvedené závery odvolací súd konštatuje, že ak súd prvej inštancie žalobe vo výroku I. čiastočne vyhovel, rozhodol vo veci vecne správne, a preto s použitím § 387 ods. 1 CSP rozsudok, vrátane vecne správneho závislého výroku IV. o poplatkovej povinnosti a výroku V. o náhrade trov konania, ako vecne správny potvrdil.

65. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne).

66. Na záver odvolací súd dodáva, že skutočnosť, že súd nerozhodol podľa predstáv a očakávaní odvolateľov, nemožno považovať za porušenie či nerešpektovanie ich práv. Odvolací súd v tejto

súvislosti upriamuje pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 218/2010, podľa ktorého obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

67. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP, pričom v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešnému žalobcovi voči neúspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

68. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).